

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΣΑΡΛ ΦΟΛΕΥ

Η ΜΙΛΛΟΡΑΙΝ

ΟΛΙΣ πέρασαν έξη μήνες άπο τότε!

Κι' δύμως άκομα τρέμω άπο φρίκη. Άκομα δὲν μπορώ νὰ ξεχάσω τὰ μυστηριώδη γεγονότα, τῆς θλιβερῆς καὶ ἀλλοκοτῆς έκείνης νύχτας, έκει κατὰ στὸν πύργο Καρδέκ...

Λέγομαι Λιλιάνα. Όρφανη πρόωρα άπο πατέρα κι' από μητέρα, χήρεψα επίσης πρόωρα, χωρίς ν' ἀποκτήσω κανένα παιδί κατὰ τὸ διάστημα τοῦ δλιγόμηνου γάμου μου. Μόνη καὶ θλιμμένη πειά, δὲν είχα κανέναν ἄλλον στὸν κόσμο, παρά τὴ γρηγούλα γιαγιά μου μαργαρίτα ντέ Καρδέκ, μητέρα τοῦ ἀγαπημένου μου.

"Αν κι' ἔμενα τοὺς περισσότερους μῆνες στὸ μέγαρό μου, στὸ Παρίσι, πήγαινα ώστόσο κάθε χρόνο — κατὰ τὸ φθινόπωρο — στὸν μεσαιωνικὸ πατρικό μου πύργο τοῦ Καρδέκ, γιά νὰ συντροφεύω λίγο τὴ γιαγιά μου.

Αὔστηρός καὶ σκυθρωπός, ὁ προγονικὸς αὐτὸς πύργος μας, ήταν κι' εἶνε ξακουστὸς σ' ὀλόκληρη τὴ ρωμανικὴ Βρετανῆ. Ἀπ' τὸν μεσαιωνα ἀκόμα θρῦλοι κι' ιστορίες — γιά φαντάσματα καὶ γιά θρυκλακες — τριγυρίζουν τὶς πανύψηλες ἐπάλξεις του, τὰ βαθύτατα χαντάκια του, τὰ παχειά τείχη του. Οἱ γεμάτοι ἀπὸ πολεμίστρες πυργίσκοι του, έκει στὰ θεώρατα ύψη πού βρίσκονται, πνίγονται συχνὰ μέσα στὰ γκρίζα, καὶ πένθιμα καὶ βαρειά σύννεφα τοῦ φθινοπώρου, μοιάζοντας σὰν γίγαντες θλιβεροί κι' ὑπερφυσικοί...

Ήσαν τὰ μέσα Νιοεμβρίου, ὅταν ξαναπήγα στὸν πύργο Καρδέκ. Ή ἀγρία καὶ πρωτόγονη ἔξοχή, ή ὅποια τριγυρίζε τὸν πύργο, δυνάμωνε περισσότερο — σὲ ἀγριότητα καὶ σὲ μυστήριο — ἀπ' τὴν κρυερή μελαγχολία τοῦ φθινοπώρου. Ωστόσο, ἔγω κι' ἡ ἀρχοντικὴ γιαγιά μου, περνούσαμε τὶς ημέρες μας εύχαριστα, σὲ μιὰ ἀμοιβαία καὶ γλυκειά στοργὴ καὶ τρυφερότητα.

"Ενα ἀπόγευμα, είχαμε βγῆ σὲ περίπατο, καὶ γυρίζαμε πειά στὸν πύργο. Ήταν σούρουπο γαλήνιο, μὰ πένθιμο. Σύννεφα μαῦρα κατέβαιναν ἀπ' τὸν οὐρανό, τύλιγαν τὰ δένδρα καὶ τὴ γῆ σὲ ύγρούς καὶ στενόχωρους πέπλους καταχνιᾶς, κι' ἔμοιαζαν μὲ σάθιστο ἀέρινο καὶ νοτισμένο.

"Η γιαγιά μου, ή τόσο γελαστὴ καὶ γλυκειά πάντα, ἔνοιωσε ξαφνικὰ μιὰ ἔξαντλησι, μιὰ ἀνεξήγητη μελαγχολία. Στηρίχτηκε βαρειά στὸ μπράτσο μου καὶ φιθύρισε ἀχνύ:

— Δέν ξέρω τί ἔχω!... Μὲ πνίγει μιὰ ἀόριστη ἀνησυχία... Λύγισαν τὰ γόνατά μου, σὰν νὰ περπατοῦσα ἐπὶ δρεσ... "Ας καθήσουμε λίγο, έκει στὸ παγκάκι, νὰ ξεκουρχαστῶ!

Συμμορφώθηκα μὲ τὴν ἐπιθυμία της. Άλλὰ τὸ παγκάκι, σκαλισμένο σὲ μάρμαρο καὶ τριγυρισμένο ἀπὸ πανύψηλα καὶ μαῦρα δένδρα, είχε μουσκέψει ἀπ' τὴ φριχτὴ ύγρασία. Κι' ήταν κρυερὸ σὰν ταφόπετρα. Λίγα θήματα πιὸ πέρα, ζεχώριζε — στὸ θαμπὸ κι' ύγρο σούρουπο — ἡ παμπάλαια καὶ μικρὴ ἐκκλησία τοῦ πύργου, διασκευασμένη ἀπὸ αἰώνες πρὶν σὲ οἰκογενειακό μας τάφο, ποιὸς ξέρει ἀπὸ ποιὸν ιδιότροπο καὶ μελαγχολικὸν πρόγονό μου.

"Ενοιωσα τὰ νεῦρα μου νὰ ξεκουρδίζωνται, μπρὸς σ' ἔνα τέτοιο πένθιμο περιβάλλον. Ή μούχλα τοῦ φθινοπώρου, ή νεκρικὴ σιγαλιά γύρω μας, τὰ μαῦρα σύννεφα κι' ἡ καταχνιά, ἀρχισαν νὰ σφίγγουν στενόχωρα τὴν ψυχή μου. Άλλὰ κι' ἡ μελαγχολία τῆς σκυφτῆς καὶ καθισμένης πλάι μου γιαγιάς, έγινε ἀκόμη πιὸ θαθειά.

— Βλέπεις ἔκεινα τὰ τρία παράθυρα τῆς ἐκκλησίτσας, μὲ τὰ πολύχρωμα τζάμια τους; μοῦ εἴπε ξαφνικὰ ἡ γιαγιά μου στενάζοντας. Πίσω ἀπ' τὸ μεσαῖο ἀκρι-

Θῶς, εἶνε δ τάφος τοῦ ἀγαπημένου μας πατέρα σου!

Στέναξε πιὸ θαθειά, καὶ συνέχισε μὲ ἀργὴ φωνή:

— "Ἄλλοτε, κάθε βράδυ, πήγαινα μόνη μου κι' ἀναθα τὸ μικρὸ καντηλάκι τοῦ τάφου του!... Εἶνε μιὰ παληὰ πρόληψις τῆς ὁμορφῆς Βρετανῆς μας, τὸ εὐλαβικὸ ἀύτο ἀναμμα τοῦ νεκρικοῦ καντηλιοῦ... Οἱ ἀπλοῖκοι χωρικοί μας πιστεύουν μὲ πεποίθησι, ὅτι τὸ γλυκό του φῶς διώχνει τὰ φαντάσματα τῆς νύχτας, τὰ δοποῖα ἔρχονται νὰ ταράξουν τὸν αἰώνιο ὑπὸ τῶν πεθαμένων δικῶν τους..." "Άλλοτε τηροῦσα κι' ἔγω, μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια, τὴν πρόληψι αὐτή... Μὰ τώρα, τελευταῖα, μοῦ τὸ ἀπαγόρευσε αὐστηρὰ δ γιατρός!

— Κι' ἔκανε καλά, ἀγαπημένη μου γιαγιά! Θιάστηκα νὰ πῶ. Ξέρει δτι εἶνε πολὺ βλαβερές πειὰ γιὰ τὴν ἥλικια σου. τόσο ἡ θλιβερὲς αὐτὲς ἀναμνήσεις ποὺ ξυπνοῦν διαρκῶς στὴν ψυχή σου, δσο κι' ἡ ύγρασία τῆς νύχτας καὶ τοῦ τάφου!...

— Η γιαγιά μου κούνησε τὸ κεφάλι της μελαγχολικά. Κι' υστερα ἀπὸ λιγόστιγμη σιωπή, ἀπάντησε:

— Δέν ἔπειτε νὰ μοῦ τὸ ἀπαγορεύσῃ δ γιατρός, δμως!...

— Ήταν μιὰ παρηγοριὰ γιὰ μένα, κατὰ τὶς ἀϋπνες νύχτες μου, τὸ νὰ βλέπω ἀπ' τὸ παράθυρό μου ἔκει ἀπάνω, τὰ φωτισμένα δλονυχτίς ἀπ' τὸ καντηλάκι πολύχρωμα τζάμια τῆς ἐκκλησίας... Μοῦ φαινόταν, σὰν νὰ βρισκόντουσαν πλάι μου ἡ ἀγαπημένες σκιές τοῦ συζύγου μου καὶ τοῦ παιδιοῦ μου, θέλοντας νὰ μ' εύχαριστήσουν γιατὶ ἀναθα ἔνα γλυκὸ φῶς στὸν σκοτεινό τους τάφο... "Η ύγεια μου, λέει, κι' ἡ νυχτιάτικη ύγρασία!... Χά, χά χά!... Μὰ ξεχνᾶς, Λιλιάνα μου, δτι είμαι θαθύγηρη πειά, κι' δτι γρήγορα θὰ ξεκουραστῇ σ' αἰώνιον ὑπὸ τὸ γέρικο κορμί μου, ἔκει κάτω στὴν ἐκκλησίας καὶ πλάι στοὺς ἄλλους προγονικούς μας τάφους;

— Εκνευρισμένη ἀπὸ ὥρα, ἀνατρίχιασα τώρα στὰ καλά. Καὶ φώναξα μὲ φωνὴ πνιγμένη:

— Μὰ τί ἔπαθες, γιαγιά;... Γιὰ ποιὸ λόγο μοῦ λέει τόσο πένθιμα πράγματα;... Σῶπα, γιατὶ μοῦ σφίγγεται ἡ καρδιά!

— Κι' δμως ἔτσι εἶνε, μικρούλα μου! ἀπάντησε ἡ γιαγιά, μὲ σοθαρὸ τόνο. Ήταν γλυκειὰ παρηγοριὰ γιὰ μένα, ν' ἀνάθω αὐτὸ τὸ νεκροκαντηλάκι... Μὰ στὸ ξένης, είμαι ἀναγκασμένη ν' ἀναθέσω στοὺς ὑπηρέτες μας αὐτή τὴν εὐλαβικὴ φροντίδα... Εκτός, βέθαια, σὲν εύαρεστηθή ἡ... Μι λ λ ο ρ α σ ἡ ἀναλάθη ἔκεινη τὰ καθήκοντα αὐτά!

Συγκλονίστηκα ἀπὸ ἔντονη ἀνατριχίλα, στὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια τῆς γιαγιᾶς μου... "Η Μιλλοραίν!... Δέν ξερεα καλά τί υπερφυσικὴ ὑπαρξίς ήταν αὐτή ἡ Μιλλοραίν... Στὸ μυαλό μου δμως ξύπνησαν ἀμέσως δλα τὰ παραμύθια κ' οι θρῦλοι — γιὰ φαντάσματα καὶ γιὰ στοιχειά — ποὺ μοῦ διηγόταν ἡ γιαγιά μου, νανουρίζοντάς με στὰ γόνατά της δταν ήμουν παιδούλα...

— "Ας μποῦμε στὸν πύργο, γιαγιά μου! εἶπα, καὶ τινάχτηκα δρθή. Ό μελαγχολικὸς καιρὸς σὲ κάνει νὰ λέει λόγια πένθιμα καὶ θλιβερά... "Αλλωστε ἀρχισε νὰ ψιχαλίζη κιόλας, νὰ σκοτεινάζῃ κι' ἡ θύελλα εἶνε κοντά!

Σηκώθηκε ἀθελά της. Στηρίχτηκε στὸ μπράτσο μου, πιὸ κουρασμένη κι' ἀτονη. Καὶ καθὼς τραβούσαμε ἀργά-ἀργά πρὸ τὸν πύργο, μουρμούριζε:

— "Η Μιλλοραίν!... Ξέρεις, Λιλιάνα μου, τί εἶνε αὐτή ἡ Μιλλοραίν, σύμφωνα μὲ τὶς προλήψεις τῶν χωρικῶν μας;... "Η Μιλλοραίν εἶνε τὸ φάντασμα τοῦ ἀστοῦ μας, τὸ ἀλλο

κομμάτι τοῦ διπλοῦ 'Εγώ μας, τὸ δοποῖο βρίσκεται στὸν Αλλο Κόσμο, δσο ἐμεῖς ζοῦμε... "Οταν δμως πλησιάσῃ ἡ στιγμὴ νὰ πεθάνουμε πειά, τὸ ἀλλο αὐτὸ 'Ε γώ μας ἔρχεται νὰ μᾶς συναντήσῃ... Λέγεται Μιλλοραίν, θγαίνει ἀπ' τὰ σκοτάδια τοῦ 'Αλλο Κόσμου ἀπαράλλαχτο καὶ παρόμοιο μὲ μᾶς, κι' ἔρχεται νὰ παρασταθῇ στὸ ξεψύχισμά μας, στὸ ψυχομαχητό μας... Σιωπῆλη κι' ἀρρατη ἀπ' δλους, ή Μιλλοραίν αὐτή τοῦ κάθε ἔτοιμοθάνατου, τὸν συμπονάει ἔτσι ξαπλωμένον κι' ἀδύναμον ἀπάνω στὸ

Τὰ ἔβδομαδιαῖα περιοδικὰ ἀτοφεύγονταν τὴν δημοσίευση μεγάλων, πολυσελίδων, θηγημάτων. Άλλα τὰ μονοσέλιδα δημόσιατα δὲν εἶνε δηστιχῶς τὰ καλύτερα. "Ενα καλὸ δημόσιατα δὲν μπορεῖ νὰ περιοριστῇ σὲ μιὰ σελίδα. Καταντᾶ... τηλεγράφημα. Τὸ «Μπονέτο» έκαινοτόμησε καὶ στὴν περιπτωσι αὐτή. Δημοσιεύει ἀριστονορμηματικὰ δημόσιατα δύο, τοιῶν καὶ τεσσάρων σελίδων. 'Αληθινὰ δημόσιατα. "Οχι ἀληθιναὶ δημόσιατα.

— Ενα τῶν δημόσιατων αὐτῶν εἶνε κι' η «Μιλλοραίν», ποὺ δημοσιεύουμε σήμερα. Διαβάστε την καὶ θὰ μείνετε ἀπολύτως ίσανοτοιημένοι.

κρεβεθάτι τῆς ἐπιθανάτιας ἀγωνίας του... Ντυμένη δμοια μὲ αὐτὸν, ἀπαραλλαχτη στὴν ἀέρινη σιλουέττα τῆς μὲ αὐτὸν, γυρίζει δῶ κι' ἔκει μέσα στὸ σπίτι του, καὶ τελειώνει αὐτὴ ὅσες δουλειές δὲν μπορεῖ πειὰ νὰ τελειώσῃ αὐτὸς ὁ ἐτοιμοθάνατος!... "Ω, εἶνε πολὺ στοργική αὐτὴ ἡ Μιλλοραίν, εἶνε πολὺ στοργικό αὐτὸς τὸ φάντασμα του 'Εγώ μας!..." "Ισως νὰ ρθῇ καὶ ν' ἄναψῃ Αὔτη τὸ καντῆλι ἀπόψε, ἀντὶς γιὰ... μένα!"

"Ολόκληρο τὸ κορμί μου εἶχε φρικιάσει. 'Ωστόσο ἡ γιαγιά μου, δίχως νὰ νοιώθη τὴν τρεμούλα καὶ τὸν φόβο μου, καὶ σὰν νὰ ζούσε σὲ ἄλλους κόσμους πειὰ, ἔξακολούθησε νὰ σιγομουρμουρίζῃ:

"Ω, εἶνε καλή ἡ Μιλλοραίν του καθενός μας!... Τὴν ἡμέρα χάνεται... Μὰ μόλις ξαναθραδύασῃ, ἐμφανίζεται καὶ πάλι στὸ σπίτι του ἐτοιμοθανάτου, καὶ κάνει ἀκούραστα ἐνα σωρὸ δουλειές... Μερικοὶ ἀπ' τοὺς συγγενεῖς ἡ τοὺς γνωστοὺς του, ἔχουν καμμιὰ φορὰ τὸ χάρισμα καὶ μποροῦν νὰ Τὴν 〈λέπουν... Νὰ, ἡ καμαριέρα μου ἡ Μαριέττα, μπόρεσε πέρυσι νὰ δῆ τὴ Μιλλοραίν τῆς ἐτοιμοθάνατης γυναίκας του κηπουροῦ μας... Ναί!... Τὴ στιγμὴ ποὺ ἀγωνιοῦσε ἡ δυστυχισμένη ἀπάνω στὸ ἐπιθανάτιο κρεβεθάτι τῆς, ἡ Μιλλοραίν τῆς — ἀρινη σὰν φάντασμα — 〈ρισκόταν στὸ πλαϊνὸ δωμάτιο καὶ κουνοῦσε τὴν κούνια του μωροῦ, τὸ δόπιο ἔκλαιγε λυπητερὰ σὰν νὰ προσισθανόταν τὸ θάνατο τῆς μητερούλας του!... Κι' ὅπως μοῦ ὥρκιστηκε ἡ Μαριέττα, τὸ μωρὸ ἔπαψε νὰ κλαίῃ, μόλις τὸ κούνησε μερικὲς φορὲς ἡ Μιλλοραίν, ἡ στοργική Μιλλοραίν τῆς μητερούλας του!... 'Αλλὰ 〈λέπεις, καλή μου Λιλιάνα, ἀν κ' εἶνε στοργική ἡ Μιλλοραίν, ἀν καὶ προσφέρη πρόθυμα τὶς ἔκδουλεύσεις τῆς, οἱ χωρικοὶ μας τὴν τρέμουν καὶ τὴν φοβοῦνται: Εἶνε ἀλάνθαστος προάγγελος του Θανάτου, καὶ μόλις φανῆ αὐτῇ, δ ἄρρωστος πεθαίνει σίγουρα σὲ λίγο!

Δὲν μπόρεσα πειὰ νὰ κρατηθῶ. Καὶ φώναξα μὲ ἀγωνία: — Μὰ τί ἔπαθες ἀπόψε, γιαγιά;... Γιὰ ποιὸ λόγο θυμήθηκες, ὅλες αὐτὲς τὶς μαύρες προλήψεις;... "Σέστε πιστεύεις κι' ἐσύ σ' αὐτές τὶς ἀνόητες δεισιδαιμονίες τῶν χωρικῶν μας;

— Τὶς πιστεύω ἀπόλυτα, σὰν γνήσια κόρη τῆς Βρετανῆς ποὺ εἶμαι κι' ἔγω! ἀτάντησε σταθερὰ ἡ γιαγιά μου. "Αλλωστε, δὲν μὲ τρομάζει καθόλου ὁ θάνατος, στὴν ἡλικία ποὺ 〈ρισκούμενος πειά... Ταχτοποίησα ἥδη ὅλες τὶς ὑποθέσεις μου, ἔκανα τὴ διαθήκη μου, κι' ἀφῆνω σὲ σένα τὴν περιουσία μου καὶ τὸν πύργο του Καρδέκ!... Κι' ὅταν πεθάνω, θέλω νὰ μοῦ φορέσετε ἔκεινη τὴ μαύρη δαντελλένια τουαλέττα, ποὺ μούκανε γιὰ στερνό του δῶρο ὁ ἀγαπημένος μου γυιός, δ πατέρας σου!

— Γιαγιά, τρέμω! Ξεφώνισα ἀνατριχιασμένη. Γιάψε πειὰ νὰ μιλᾶς, γιὰ τόσο ἀπαίσια καὶ πένθιμα πράγματα... Κύτταξε τί ἄγρια σῆψη παίρνει ὁ πύργος κ' ἡ νεκρική ἐκκλησίτσα μας, μέσα σ' αὐτὴ τὴ συννεφιασμένη σκοτεινιά!

— Συχώρεσε με, μικρούλα μου! ψιθύρισε τότε ἀχνά, ἡ γιαγιά μου. Φαίνεται ὅτι μὲ χτύπησε στὰ νεῦρα, ἡ θύελλα ποὺ πλησιάζει!

Εύτυχῶς, μπαίναμε πειὰ στὸν σιωπηλὸ πύργο. Στὸ παληὸ κι' ἀρχοντικὸ μεγάλο σαλόνι, ἡ γιαγιά μου ξάπλωσε μὲ ἀνακούφισι, μὲ πολυθρόνα.

— Ούφ! στέναξε. Κουράστηκα, σὲ σημεῖο ποὺ δυσκολεύομαι καὶ νὰ μιλήσω...

Χτύπα τὸ κουδοῦνι, κόρη μου, νὰ ρθῇ δ Ζοζέφ... Καὶ πές του ν' ἀνάψῃ τὰ κεριὰ τοῦ πολυελαίου, καὶ μιὰ καλὴ φωτιά στὸ τζάκι, γιατὶ τρέμω ἀπ' τὸ κρύο... "Αχ, πόσο ηθελα νὰ ρίξω μιὰ ματιά, στὴν κουζίνα καὶ στὴν ἀποθήκη τῶν τροφίμων!... Άλλα εἶμαι τόσο κουρασμένη πειὰ, ώστε θ' ἀναβάλω γιὰ αὔριο αὐτὴ τὴν ἐπιθεώρησί μου, τὴν δόπια ἀπὸ ημέρες μελετῶ νὰ κάνω, δίχως καὶ νὰ τὸ κατορθώνω δμως!"

— Αὐτὸς δά ἔλειπε, νὰ τρέχης στὴν κουζίνα καὶ στὶς ἀποθήκες ἀπόψε! εἶπα.

Καὶ χτυπῶντας τὸ κουδοῦνι, κάθησα ἀντικρύ της. 'Ο Ζοζέφ ἀργούνσε νὰ φανῆ. 'Η σκοτεινιά γέμιζε τώρα τὸ σαλόνι. "Εξω, ἡ 〈ροχή ἀρχισε νὰ πέφτη ραγδαία, κι' ὁ ἀέρας σφύριζε λυπητερὰ ἀνάμεσα στὰ κλαδιά τῶν δένδρων. 'Η σταλαγματιές τῆς 〈ροχῆς, χονδρές καὶ δυνατές, μαστίγωναν τὰ τζάμια του κρυεροῦ σαλονιοῦ. "Ήταν μιὰ νύχτα βαρειά, πένθιμη, ἀνατριχιαστική...

— Νὰ πάρη ἡ εύχη, ἔχασα τὴ γλάστρα μὲ τὸν φίκο, στὴν ταράτσα! ἔκανε ξαφνικά ἡ γιαγιά μου. Φοβᾶμαι, μήπως μοῦ τὸν σπάσῃ ὁ ἀέρας κ' ἡ 〈ροχή!... "Άν πεταγόμουν μιὰ στιγμὴ νὰ πάρω μέσα τὴ γλάστρα;

— Μὲ τέτοιον σκυλόκαιρο νὰ βγῆς στὴν ξέσκεπη ταράτσα; φώναξα ἔντονα. Μὰ τί εἶνε αὐτὰ ποὺ λέσ;

Τὴ στιγμὴ ἔκεινη, μπῆκε ἐπιτέλους στὸ σαλόνι δ Ζοζέφ. Τοῦ εἶπα ν' ἀνάψῃ τὰ φῶτα καὶ τὸ τζάκι. Κι' ὅταν τελείωσε αὐτές τὶς δουλειές, ἔκανε νὰ βγῆ πάλι ἔξω, ἀμίλητος καὶ κατσουφιασμένος...

— Τί ἔχεις κ' εἶσαι ξισι, Ζοζέφ; τὸν ρώτησε ἡ γιαγιά μου, παραξενεμένη δόσο κι' ἔγω μὲ τὴν ἀσυνήθιστη αὐτὴ καὶ σκυθρωπὴ στάσι του.

— Λυποῦμαι, κυρία μαρκησία! μουρμούρισε δυσαρεστημένος δ γεροῦπηρέτης μας αὐτός. Μὰ φαίνεται, πῶς πάψατε πειὰ νὰ ἔχετε ἐμπιστοσύνη στοὺς πιστούς κι' ἀφωσιωμένους ἀνθρώπους σας!... Μᾶς ἐπιβλέπετε κρυφά, καὶ κάνετε αἴφνιδιαστικές κι' ἀθόρυβες ἐπισκέψεις στὰ τρόφιμα καὶ στὴν κουζίνα, σὰν νὰ μᾶς τσακώσετε γιὰ κλέφτες!

Καὶ πιὸ παραπονητικά τώρα, πρόσθεσε:

— Γιατὶ μᾶς προσθάλλετε ξισι, κυρία μαρκησία;

— Εκθαμβη ἡ γιαγιά μου, μουρμούρισε:

— Δὲν καταλαβαίνω, Ζοζέφ!... Μήπως παραμιλᾶς, φτωχές μου;

— Συγχωρῆστε με, κυρία μαρκησία, μὰ δὲν παραμιλάω!... Νὰ, πρὸ ὄλιγου, κι' ἐνῶ ἀκόμα σᾶς νομίζαμε ὅλοι ἔξω στὸν περίπατο, ἔσεις κάνατε μιὰ γρήγορη κι' ἀξαφνη ἐπιθεώρησι στὴν κουζίνα καὶ στὴν ἀποθήκη τῶν τροφίμων!... Γλυστρούσατε ἀθόρυβα καὶ φευγαλέα στοὺς διαδρόμους, γιὰ νὰ μὴ σᾶς ἀντιληφθῆ κανένας μας! Κι' ὅμως ἔγω, κυρία, καὶ τὴ σιλουέττα σας πρόλαβα νὰ δῶ καλά, καὶ τὸ φροῦρο του φορέματός σας ν' ἀκούσω!

Καὶ χωρὶς νὰ προσθέσῃ ἄλλα, ύποκλίθηκε καὶ βγῆκε ἔξω.

‘Η γιαγιά μου δὲν μιλούσε πειὰ, ἀλλὰ εἶχε γίνει κατάλωμη, δόσο καταχλωμῇ ἡμουν κι' ἔγω. Οὔτε ἔκεινη τόλμησε νὰ μοῦ πῆ τὶς κρυφές της σκέψεις, οὔτε κι' ἔγω σ' ἔκεινη. Τὰ ἀλλόκοτα κι' αἰνιγματικὰ λόγια του Ζοζέφ, μᾶς εἶχαν ρίξει καὶ τὶς δύο σὲ ἀνέκφραστη ἀγωνία...

Πρώτη ἡ γιαγιά μου, θέλοντας νὰ καθησυχάσῃ τὴν ἀνατριχιλα μου, μίλησε καὶ μοῦ εἶπε:

— 'Ο Ζοζέφ εἶνε ἀνόητος...

"Ἐνα ἀπόγευμα γύριζα ἀπ' τὸν περίπατο στὸν πύργο, μὲ τὴ γιαγιά μου..."

Πολυγέρασε πειά, καὶ δὲν ξέρει τί λέει!... Μὴ δίνεις προσοχή στὰ παραμιλητά του, κόρη μου... Ἐγώ θ' ἀνεθῶ μιὰ στιγμὴ στὸ δωμάτιό μου ν' ἀλλάξω τουαλέττα... Καὶ μόλις σημάνη τὸ κουδούνι γιὰ φαγητὸ, θὰ κατεθῶ πάλι στὴν τραπεζαρία!

— Κι' ἔγώ, γιαγιά, θ' ἀνεθῶ στὴν κάμαρά μου! μουρμούρισα ἄτονα. "Έχω νὰ γράψω μερικὲς ἐπιστολὲς, ώς τὴν ὥρα τοῦ δείπνου!"

Βγήκαμε ἀπ' τὸ σαλόνι κι' ἀνεβήκαμε σιωπηλὲς τὴ σκάλα. Κλεισμένη πειά στὸ δωμάτιό μου, καὶ μὲ ἀναμμένα ὄλα τὰ φῶτα, ἀρχισα νὰ τρέμω ἀπὸ φόβο κι' ἀπὸ φρίκη.

— Ἐξάπαντος τὴ Μιλλοραίν τῆς γιαγιᾶς μου θὰ εἰδε ὁ Ζοζέφ! ψιθύριζα. "Ωστε δὲ θάνατός της ἀρχισε κιόλας νὰ τριγυρίζῃ τὴ φτωχὴ γιαγιά μου..." Ωστε τὴν ὥρα ποὺ λείπεμε στὸν περίπατο, ή Μιλλοραίν, ή ἀέρινη σιλουέττα τοῦ «Ἀλλοῦ Ἐγώ» τῆς γιαγιᾶς μου, ἔκανε τὴν ἐπιθεώρησί της ἀθόρυβα στὴν κουζίνα!... Ὡς θεέ μου!... Μήπως θγοῦν ἀληθινὲς ἡ προλήψεις ἔκεινες;... Μήπως πρόκειται νὰ πεθάνῃ ἀπόψε ἡ γιαγιά μου, μιὰ ποὺ φάνηκε τὸ φάντασμά της;

Γρήγορα ὅμως ἔνοιωσα δὲν οἱ φόβοι μου αὔτοι ἡσαν ἀνόητοι. Δὲν ταίριαζε σ' ἐμένα, τὴν τόσο μορφωμένη καὶ κοσμικὴ ἀριστοκράτιδα, νὰ δίνω σημασία σὲ τέτοιες προλήψεις ἀφελῶν κι' ἀμόρφωτων ἀγροτῶν.

"Εξω, ὁ ἀέρας καὶ ἡ θροχὴ λυσσομανοῦσαν. Πήγα στο παράθυρο, ἀκούμπησα τὸ φλογισμένο μέτωπό μου στὸ κρύο τζάμι, καὶ βύθισα τὴ ματιά μου στὰ πηχτὰ καὶ ὑγρὰ σκοτάδια τῆς νύχτας.

Ξαφνικὰ σκίρτησα. "Εκεῖ στὴν ταράτσα, τὴ φωτισμένη ἀπ' τὸ ἀντιφέγγισμα τῶν παραθύρων τῆς γιαγιᾶς μου καὶ τῶν δικῶν μου, εἶδα τὴν κορμοστασία τῆς νὰ τρέχῃ βιαστικὴ πρὸς τὴν ξεχασμένη γλάστρα, γιὰ νὰ τὴν συμμαζέψῃ μέσα!

"Ανησύχησα, ἀλλὰ καὶ θύμωσα, μὲ τὴν ἀπρονόητη αὐτὴ ἀψήφησιά τῆς γιαγιᾶς μου. "Ανοιξα τὸ παράθυρο καὶ φωνάξα:

— Θὰ μουσκέψης ἀπ' τὴ θροχὴ καὶ θὰ κρυώσης, γιαγιά!...

Προσποιήθηκε δὲν μὲ ἀκουσε. Χωρὶς οὔτε νὰ στρέψῃ καν τὸ κεφάλι τῆς σὲ μένα, πῆρε τὴ γλάστρα στὰ χέρια τῆς, καὶ βιαστικὰ κατόπιν ξαναχώθηκε στὸ δωμάτιό της. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ χτύπησε καὶ τὸ κουδούνι γιὰ τὸ δεῖπνο...

Κατέθηκα στὴν τραπεζαρία, χωρὶς ν' ἀργοπορήσω. Παραξενεμένη ὅμως, εἶδα δὲν ἡ γιαγιά μου θρισκόταν κιόλας ἔκει μὲ δλόστεγη τουαλέττα. Πότε πρόλασε ν' ἀλλάξῃ τὴν θρεγμένη ἀπ' τὴ θροχὴ τῆς ταράτσας τουαλέττα τῆς;

— "Αχ! γιαγιά! τῆς εἶπα ἐπιπληχτικά, βλέποντας δὲν μὲ κύτταζε χαμογελαστὴ νὰ μπαίνω. Οὔτε προσέχεις καν τὸν ἔσυτό σου, τώρα τελευταῖα... Μὰ ἔγώ θὰ σὲ μαλλώσω, παρ' ὅλο τὸ χαρούμενο ὑφος σου!

— Γιατί; ἔκανε ἡ γιαγιά μου μὲ ἀπορία, ή ὅποια μοὺ φάνηκε θαυμάσια προσποιημένη. Τί θέλεις νὰ πῆς;

— Καὶ τὸ ρωτᾶς; ἀπάντησα. Γιὰ νὰ μὲ ξεγελάσης, ἀλλαξες γοργά-γοργά τὸ φόρεμά σου;... Νομίζεις πώς δὲν σ' εἶδα στὴν ταράτσα, νὰ συμμαζεύης μέμια τὶς γλάστρες σου μ' αὐτὴ τὴν κοσμοχαλασία;

— "Όχι δά!... Οὔτε φόρεμα ἀλλαξα, οὔτε καὶ στὴν ταράτσα θγήκα! μουρμούρισε. Κι' ὅμως λέες δὲν εἶδες!

Μου φάνηκε τόσο ταραγμένη, ώστε ἀνατρίχιασα κι' ἔγώ ἀθελά μου. Κρύθοντας ὅμως παρευθύς τὴν ταραχὴ μου, ἀπάντησα μὲ προσποιητό χαμό-

γελο:

— Συχώρεσέ με, καὶ γιαγιά... "Η Μαριέττα θὰ ἥταν ἐκείνη ποὺ θγήκε γιὰ τὴ γλάστρα, καὶ νόμισα ὅτι ἥσουν ἐσύ!... Πάντως, ἔχω δίκαιο ποὺ σὲ μαλλώνω καμμιὰ φορά... Καθόλου δὲν προσέχεις τὴν ὑγεία σου καὶ τὸν ἔσυτό σου!"

Η γιαγιά μου ὅμως, ἀπασχολημένη ἀπ' τὴν κρυφή της σκέψη, κάτι πήγε νὰ μὲ ρωτήσῃ. "Αλλὰ τὴ στιγμὴ ἔκεινη μπῆκαν μέσα δὲ Ζοζέφ, ή Μαριέττα καὶ μιὰ ἀκόμα ὑπηρέτρια, γιὰ νὰ σερβίρουν τὸ φαγητό..."

— Δὲν μοὺ λέες, Μαριέττα, ἐσὺ ἥσουν πρὶν στὴν ταράτσα γιὰ τὴ γλάστρα; ρώτησε ξαφνικά ἡ γιαγιά μου, κυττάζοντάς με κατάμματα καὶ προσεχτικά.

Δὲν μπόρεσα νὰ γνέψω στὴ Μαριέττα νὰ πῆ «ναι», κι' ἐτοι ἀνύποπτη ἔκεινη ἀπάντησε:

— Τὶ λέτε, κυρία μαρκησία;... Μὲ τέτοιον κατακλυσμὸ ἔξω, ποιὸς τρελλάθηκε νὰ θγῆ στὴν ταράτσα;

Κανένας μας δὲν ἔθγαλε μιλιά, πειά. Τὸ φαγητὸ σερβίριστηκε, κι' ἀρχίσαμε νὰ τρῶμε ἀνόρεχτα καὶ βουθά, "Εξω μούγκριζε λυπητερά δὲ θορρηᾶς, καὶ πάφλαζε ἡ νεροποντή. Κι' ἔγώ καὶ ἡ γιαγιά μου κατάχλωμες στὴν τραπεζαρία, θυισμένες ἡ καθεμιὰ μας στὶς ἀνατριχιαστικὲς σκέψεις μας, νοιώθαμε τὶς ψυχές μας σφιγμένες δύσνηρά ἀπ' τὸ σκοτεινὸ μυστήριο τοῦ Αγνώστου καὶ τοῦ Θανάτου..."

Ξαφνικά, μέσα στὴν πένθιμη αὐτὴ κοσμοχαλασία ποὺ μᾶς τριγύριζε, ἡ γιαγιά μου σήκωσε ἐπιτέλους τὸ κεφάλι τῆς καὶ εἶπε ἀχνά καὶ γαλήνια:

— Ἀπόψε, μὲ τέτοιον χαλασμὸ κόσμου ἔξω, ἡ ψυχὲς τῶν πεθαμένων πλανιοῦνται χιλιοτυραννισμένες... Οἱ γεροντότεροι βεβαιώνουν, δὲν μονάχα ἡ φλόγα μιᾶς ἀναμμένης λαμπάδας — μπρὸς σὲ εἰκόνισμα, ἡ μπρὸς σὲ σταυρὸ τάφου — μπορεῖ νὰ ζεστάνη λίγο, καὶ ν' ἀνακουφίσῃ αὐτὲς τὶς φτωχὲς κι' ἀνεμοδαρμένες ψυχὲς τῶν πεθαμένων μας, σὲ κάτι τέτοιες θυελλώδεις νύχτες!... "Αναψε, ἀρά γε, κανένας ἀπ' τοὺς ὑπρέτες, τὸ νεκροκάντηλο τοῦ καῦμένου τοῦ πατέρα σου, ἀπόψε;

Μισοπνιγμένη ἀπ' τὴν ἀνατριχία μου, κρυφοτρέμοντας ἀπ' τὰ λόγια κι' ἀπ' τὴν πένθιμη γαλήνη τῆς φωνῆς τῆς, κατώρθωσα νὰ ψιθυρίσω:

— Ασφαλῶς, κάποιος ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους μας θὰ τὸ σκέψητε, καὶ θ' ἀναψε ἀπὸ νωρὶς τὸ καντηλάκι!... "Αλλωστε, γιὰ νὰ βεβαιωθῶ, καλή μου γιαγιά, θὰ πεταχτῶ στὸ πλαΐνο σαλόνι... Ἀπ' τὸ παράθυρο θὰ δῶ, ἀν είνε ἀναμμένο ἡ ὅχι τὸ νεκροκάντηλο, ἔκει κάτω στὴν ἐκκλησίτσα!

— Καλύτερα νὰ πεταχτῶ ἐγὼ στὸ σαλόνι! ἔκανε ἡ γιαγιά μου, κάπως τραχειά, καὶ κάπως δύσπιστη ἀπέναντί μου. "Ετοι, θὰ βεβαιωθῶ καλύτερα!

Σηκώθηκε μὲ κόπο, κι' ἔτρεξε στὸ παράθυρο τοῦ πλαΐνου σαλονιοῦ. Τὴν παρακολούθησα ἀγωνιῶντας, καὶ τὴν εἶδα νὰ σηκώνη τὴν κουρτίνα τοῦ παραθύρου...

— "Ω, τοὺς εὐλογημένους! μουρμούρισε μὲ δυσφορία. Κανένας τους δὲν σκέψητε ν' ἀνάψῃ τὸ καντηλάκι. ἀποψε!... Μὰ θὰ πάω ἔγώ ἡ ἴδια να...

— Μήν πᾶς πρὸς Θεοῦ, γιαγιά! ξεφώνισα τρομαγμένη, πλαϊ της. Τόσο λυσσομανάει ἔξω δὲ θορρηᾶς, ώστε θὰ σέ σηκώσῃ σὰν πούπουλο, καὶ θὰ σὲ παρασύρῃ μακρύ!... Μή...

— Θὰ πάω, Λιλιστα μου, γιαγιά πρέπει νὰ πάω! μὲ διέκοψε μὲ τὴν ἀχνή, ἀλλὰ σταθερή, φωνή της. Θὰ..

— Μὰ τί ἔπαθες, γιαγιά; Γιὰ ποιὸ λόγο μοὺ λέες τόσο πένθιμα πράγματα;

Σταμάτησε δόμως ξαφνικά, νὰ μιλάῃ. "Ένα βραχνό θογγητό θυγήκε ἀπ' τὸ λαρύγγι της. Καὶ σφίγγοντάς μου ἄγρια τὸ μπράτσο, παρ' ὅλη τὴν ἀδυναμία τῶν γηρατειῶν τῆς, πρόσθεσε:

— Μπά, δὲν ύπάρχει πειά λόγος νὰ πάω ἐγώ... Νά, κάποια ἄλλη, πολὺ γνωστή σου καὶ γνωστή μου, ἀνέλαβε αὐτή τῇ φροντίδαι!

Τὰ μυστηριώδη αὐτὰ λόγια τῆς, μὲ πάγωσαν. Ποιά, ἀράγε, νὰ ἦταν αὐτή ἡ «ἄλλη»;... Χλωμή ἀπὸ ἀπαίσιο προσθήμα, ἀρπαξα κι' ἔσφιξα δυνατά στὴν ἀγκαλιά μου τὴ γιαγιά, σὰν νὰ ἥθελα νὰ τὴν ὑπερασπίσω ἀπὸ κάποιον κίνδυνο τρομερὸ, ἀρόταν μᾶς καὶ χειροπιαστὸν ἐπίσης.

"Υστερα, ἀνασαίνοντας μὲ λαχτάρα, κόλλησα κι' ἐγώ τὸ πρόσωπό μου στὸ τζάμι, γιὰ νὰ δῶ...

Καὶ εἰ δα!...

Εἶδα, εἰδαμε κ' ἡ δυό μας, μιὰ σιλουέττα φευγαλέα κι' ἀριστη, γκριζόμαυρη σὰν τὴ γκριζόμαυρη καταχνιά τῆς νύχτας, νὰ γλυστράῃ ἀθόρυβα καὶ γοργά κάτω στὴν αὔλη τοῦ πύργου. Στὸ χέρι της, κρατούσε κάτι σὰν φανάρι ἀναμμένο, τὸ ὅποιο δὲν φαινόταν ἀπ' τὴ θέσι μᾶς, φαινόταυ δόμως τὸ διάχυτο γύρω γλυκό του φῶς...

Κ' ἡ μυστηριώδης αὐτή σιλουέττα, ἀπαράλλαχτη μὲ τὴ σιλουέττα τῆς γιαγιᾶς μου, διευθυνόταν ἵσα πρὸς τὴν ἐκκλησίτσα τοῦ πύργου μᾶς!

— Μαριέττα, ἐσύ εἶσαι; οὕριασα ἀσυγκράτητη μέσα στὴ νύχτα, ἀνοίγοντας τὸ παράθυρο καὶ σκύθοντας. Μαριέττα!...

"Η μυστηριώδης σιλουέττα, οὔτε κἄντεψε τὸ κεφάλι της. "Αλλωστε, οὔτε μὲ τὴ Μαριέττα ἔμοιαζε, οὔτε μὲ καμμιὰ ἄλλη ἀπ' τὶς ύπηρέτριες τοῦ πύργου. Ήταν μιὰ γέρικη καὶ σκυφτή σιλουέττα, ἀπαράλλαχτη μὲ τὴ γιαγιά μου!

— Γιατὶ φωνάζεις ἔτσι ἀνώφελα. Λιλιάνα μου; ψιθύρισε τότε ἡ γιαγιά, μὲ φωνὴ υπόκωφη, ἀλλόκοτη, πρωτάκουστη. Δὲν πείσθηκες ἀκόμα, ὅτι πρόκειται γιὰ τὴ Μιλλοράιν, αἱρέσθητη τὸν τάφο τοῦ πατέρα σου, κι' ἀνάθω εὐλαβικά τὸ σθυστό του καντηλάκι!...

Δὲν ἔθγαλε πειά μιλιά, ἡ φτωχή μου γιαγιά, παρὰ λύγισε σὰν δενδράκι στὸν ἀερα, κι' ἔγειρε λιπόθυμη στὴν ἀγκαλιά μου...

Καὶ τὴν ἴδια ἀκριθῶς αὐτή στιγμὴ, τὰ πολύχρωμα — ἀλλὰ σκοταδιασμένα — τζάμια τῆς νεκροκλησίας, φωτίστηκαν ἔντονα ἀπὸ κάποιο φῶς ποὺ ἀναψε μυστηριώδης μέσα στὸ κτίριο ἐκεῖνο!!

Θὰ λιποθυμοῦντας κι' ἐγώ, κεραυνωμένη ἀπὸ αὐτὰ τὰ ύπερφυσικὰ γεγονότα. Ἀλλὰ τὸ λιπόθυμο ἥδη κορμὶ τῆς γιαγιᾶς στὰ μπράτσα μου, μούδωσε μιὰ ἀνεξήγητη ψυχραιμία. Τὴν σήκωσα στὴν ἀγκαλιά μου ἀνέλαφρη σὰν πούπουλο, τὴ μετέφερα μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ τὴν ξάπλωσα σὲ μιὰ πολυθρόνα κοντά στὴ ζέστη τοῦ τζακιοῦ, φωνάζοντας συγχρόνως καὶ τοὺς ὑπηρέτες...

"Ο Ζοζέφ, ἡ Μαριέττα, ἡ μαγείρισσα, κι' ἄλλοι ἀκόμα ἀπ' τοὺς ζνθρώπους μᾶς, ἔτρεξαν παρευθύνσι στὶς τρομαγμένες

κραυγές μου. 'Αλλὰ ἐντωμεταξύ ἡ γιαγιά μου, εἶχε συνέλθει πειά ἀπ' τὴν ἀναισθησία της. Εἶχε μισοανοίξει τὰ θολά, ἀλλὰ τόσο γλυκά κ' ἡμερα μάτια της, καὶ μᾶς κύτταζε ὅλους γύρω της — ἔναν-έναν — μὲ μιὰ ἀπερίγραπτη τρυφερότητα, μὲ υπερκοσμία καλωσύνη, σὰν μιὰ ἀγία τοῦ Παραδείσου πειά...

Καὶ συγχρόνως ψιθύριζε, ἐνῶ τὰ λόγια τῆς θρόιζαν ἀρμονικὰ σὰν τὸν φίθυρο πυκνόφυλλης λεύκας στὸ πρωΐνδιον ανάλαφρο ἀεράκι:

— Λιλιάνα μου καλή... κι' ἔσεις καλά μου παιδιά, πιστά κι' ἀφωσιωμένα, μὴ λυπᾶσθε!... Θὰ σᾶς ἀφήσω σὲ λίγο, γιατὶ μὲ κάλεσε κοντά Του ὁ Παντοδύναμος... Μοῦ ἐστειλε κιόλας τὴ Μιλλοράιν μου, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσῃ αὐτὴ σὲ ὅσσα ἀδυνατῶ πειά νὰ κάνω ἐγώ!... Τρεῖς φορές, μέσα στὴν ἴδια σημερινὴ ἡμέρα, φάνηκε ἡ Μιλλοράιν τοῦ ἑαυτοῦ μου: Πρῶτα, τὴν εἶδε ὁ Ζοζέφ στὴν κουζίνα, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ σούρουπο... "Υστερα τὴν εἶδες ἐσύ, καλή μου Λιλιάνα, στὴν ταράτσα γιὰ τὴ γλάστρα... Καὶ τέλος τὴν εἰδαμε κ' οἱ δύο μᾶς τώρα, ν' ἀνάση τὸ νεκρικό καντηλί τοῦ πατέρα σου..." Ε, οὕτε ἔκείνην, οὕτε ἔμένα θὰ ξαναίδητε πειά· παιδιά μου!

Δακρύθρεχτη ἀπ' τὸν πόνο μου, ἀλλὰ κι' ἀνατριχιασμένη, ἔσκυψα καὶ καταφιλοῦσα τὸ γαλήνιο πρόσωπο τῆς γιαγιᾶς μου. Θρηνοῦσα καὶ τῆς μουρμούριζα λόγια στοργικά, ίκετεύοντας τὴν νὰ ζήσῃ, γιὰ νὰ μή μ' ἀφήσῃ κατάμονη τὸν κόσμο...

Μὰ κόμπιασσα, καὶ σκίρησα τρομαγμένη σὲ μιὰ στιγμή: Είδα τὰ μάτια τῆς γιαγιᾶς μου νὰ θολώνουν ἀργά μὰ ἔντονα, τὸ πρόσωπό της νὰ κιτρινίζῃ σὰν λεμόνι, κι' ἔπαψα πειά νὰ νοιώθω στὸ μάγουλό μου τὴν ἀνάλαφρη μὰ ζειτη ἀνάσα της...

Εἶχε ξεψυχήσει ήρεμα, ἀθόρυβα, ἀπαλά σὰν πουλάκι, παραδίνοντας στὸν Δημιουργὸ τὴν ἀθώα σὰν πουλιοῦ ψυχή της, ἐνῶ ἐγὼ κυλιόμουν ἀναίσθητη στὰ πόδια της, ἀνίκανη ν' ἀνθέξω στὸν τόσο σπαραγμό μου!

Τὴν ἔπομένη, πρωΐ-πρωΐ, δὴ η θύελλα εἶχε σταματήσει. 'Ο γιατρὸς τοῦ κοντινοῦ χωριοῦ, ἐκλήθη κατεπειγόντως στὸν πύργο καὶ πιστοποίησε τὸν θάνατο τῆς γιαγιᾶς μου ἀπὸ συγκοπή.

Τὴ θάψαμε στὴν παληά νεκροκλησιά τοῦ πύργου, πλάϊ στὸν τάφο τοῦ πατέρα μου. 'Αλλὰ ἔκεινο ποὺ προξένησε μιὰ δεισιδαίμονα κατάπληξη σὲ ὅλους μᾶς, ήταν τὸ ἔξης ὑπερφυσικό κι' ἀνεξήγητο: Τὸ ἐπιτάφιο καντηλί τοῦ πατέρα μου, εἶχε καὶ τὸ λάδι του σωστό, καὶ τὸ φυτῆλι του τελείως ἀκαυτο!... Πῶς ήταν λοιπόν ἀναμμένο κι' ἔφεγγε δλονυχτίς, δίχως ν' ἀφήσῃ «κάφτρα» στὸ φυτῆλι καὶ δίχως νὰ σωθῇ τὸ λάδι;

'Επίσης, ἡ γλάστρα θρέθηκε ἀναποδογυρισμένη στὴν ταράτσα ἀπ' τὸν μανιώδη θορρῆα κι' ἀπὸ τὴ θύελλα, καὶ μὲ τὸν φίκο της σπασμένον!... Κι' ὅμως, πῶς εἶδα ἐγώ ὅλοκάθαρα τὴ γιαγιά μου — ἡ τὴ... Μιλλοράιν της — νὰ θυγαίνη στὴν ταράτσα καὶ νὰ συμμαζεύῃ τὴ γλάστρα μέσα, γιὰ νὰ τὴν προφυλαξῃ;

"Εξη μῆνες πέρασαν ἀπ' τὰ μυστηριώδη ἔκεινα γεγονότα. Καὶ δὲν μπορῶ ἀκόμα, νὰ τοὺς

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 63)

Η μυστηριώδης σιλουέττα, οὔτε κἄντεψε τὸ κεφάλι της στὶς κραυγές μου...

ΜΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΗ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 37)

Τραβήξαμε λοιπόν μὲ τὴν πρωτότυπη καὶ ζωντανὴ λευκὴ σημαία μας μπροστά, κι' ἐμεῖς ἀπὸ κοντά του.

Μόλις προχωρήσαμε λίγα βήματα, εἶδαμε τὸ πλακόστρωτο γεμάτο ἀπὸ αἴματα, καὶ γύρω-γύρω, τσόλια καὶ παληόρρουχα ἀνθρώπων καὶ στρατιωτῶν, καθημαγμένα. Λίγα βήματα παρέκει, ἄλλοι αἴματοθρεγμοί, οἱ τοῖχοι τῶν σπιτιῶν πιστιλισμένοι ἀπὸ αἴματα, λευκὰ πανιά κουρελιασμένα καὶ ἀπὸ αἴμα κατακόκκινα.

Σκύλοι καὶ γάτοι καὶ κότες, γυρίζανε κοπαδιαστὰ, ἐλεύθερα στὸ δρόμο καὶ ζητούσανε τροφή. Στοὺς στενούς τοὺς δρόμους, τοὺς καθέτους πρὸς τὴν παραλία, Τούρκοι στρατιώται ἐνήδρευον κρυμμένοι, πίσω ἀπὸ τὶς γωνιές καὶ προσάλλοντες τὰ ὅπλα, ζωσμένοι μὲ ἀρμάθες φυσιγγιῶν στὰ στήθια τους καὶ μὲ ἐφ' ὅπλου λόγχη στὰ ντουφέκια.

Περιέργως, οὕτε μᾶς σταμάτησε κανεὶς, οὕτε μᾶς μίλησε, οὕτε ἔδειξε κανεὶς πώς θέλει νὰ ἔμποδίσῃ τὴν διάθασίν μας.

— Ξέρεις τουρκικά; μοῦ λέει δ Βουτσινᾶς.

— Γιατί; Νὰ ποῦμε κανέναν ἀμανέ;

— Μήπως, μᾶς ποῦνε νὰ σταθοῦμε καὶ ἐμεῖς δὲν ἔννοησουμε καὶ μᾶς πυροβολήσουν.

— "Αμα ἀκούσης «Ντούρ», τοῦ εἶπα, στάσου καὶ ἀμα ἀκούσης καὶ «Γιασάκ», μὴ προχωρῆς.

— Θά κάμω κάτι καλύτερο, μοῦ εἰπε, καὶ γύρισε καὶ μίλησε μὲ τὸν Ἐγγλέζο.

Καὶ πρὶν ἔκεινος ἀπαντήσῃ, ἐπῆρε ἔνα μικρὸ μπαστοῦνι, ποὺ κρατοῦσεν δὲν Ἐγγλέζος, τοῦ ἔγγαλε τὴν κάτασπρη τὴν κάσκα, τὴν ἔθαλε ἐπάνω στὸ μπαστοῦνι καὶ τὸ ἐσήκωσε φηλά, κρατῶντας τὸ σάν σημαία.

Σὲ λίγο δμῶς τὴν ξανακατέθασε, ξετύλιξε τὸ τουλουπάνι καὶ τὸ ἄπλωσε, κάτω ἀπὸ τὴν κάσκα, γιὰ νὰ κυματίζῃ.

Ο Ἐγγλέζος ζήτησε τὴν κάσκα του, ἄλλα δὲν τὸν Βουτσινᾶς τοῦ ἀπάντησε πώς εἶνε κατὰ τὸ παρόν ἀδύνατον νὰ τοῦ τὴν ἐπιστρέψῃ.

— Δὲν ἔννοω, εἶπεν ἔκεινος, καὶ θὰ ἔξακολουθῶ νὰ τὴν ζητῶ, ἔως νὰ ἔννοίσω.

Ο κ. Βουτσινᾶς τοῦ ἔξήγησε τότε:

— Διαφορετικὰ κρασὶ δὲν ἔχει! Τ' ἀκοῦς; Εἶνε ἔθιμο τοῦ τόπου.

— Όλ-ράϊτ!

Και ἔξακολουθήσαμε τὸν δρόμο μας.

Τί ἔγινε κατόπιν, θὰ σᾶς το ποῦμε στὸ ἄλλο φύλλο.

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΡΡΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 32)

μιὰ ἀμφιβολία ὅτι τοῦ τὸ εἶχε στείλει ἡ ἀγαπημένη του. "Οταν συνῆλθε ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό του, πρόσεξε ἀκόμη ὅτι στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ φακέλλου ἦσαν γραμμένες ἡ ἔνης λέξεις: «Ἐλάτε ὅταν θὰ ἔχῃ φεγγάρι κάτω ἀπὸ τὴν θεράντα μου...»

Κι' δὲν πῆγε μὲ σφιγμένη τὴν καρδιά του ἀπὸ τὴν συγκίνησι. Τόλμησε μάλιστα νὰ πάρῃ κι' ἔνα φίλο του. Φοβόταν μήπως τρελαθῆ ἀπὸ τὴν μεγάλη εὐτυχία του. Κάτω ἀπὸ τὴν θεράντα ἔμειναν πολλὲς ώρες συζητῶντας σὰν παληοὶ φίλοι. "Οταν χώρισαν, ἡ Θέρρου τοὺς ἔρριξε δυὸ κόκκινα γαρύφαλλα. "Εφυγαν κ' οἱ δυὸ εύτυχισμένοι. Μὰ δὲν δὲν γιατρεύτηκε ἀπὸ τὸν ἔρωτά του. "Ηθελε νὰ ίδῃ ἀπὸ κοντά τὴν ἀγαπημένη του, νὰ τῆς μιλήσῃ καὶ νὰ τῆς πῇ δὲν τις ἔνοιωθε γι' αὐτὴν στὴν καρδιά του.

Κ' ἡ Θέρρου ἔπειτα ἀπὸ μερικὲς μέρες δέχτηκε.

— Μὴ φαντασθῆτε, τοῦ δήλωσε ώστόσο, ὅτι σᾶς ἀγαπῶ. Τὸ γράμμα σας ἔφερε μόνο μιὰ ἀναστάτωσι μέσα στὴν καρδιά μου. Δέχτηκα τὴν φιλία σας, γιὰ νὰ σᾶς παρηγορήσω καὶ νὰ σᾶς κάνω νὰ γιατρευθῆτε ἀπὸ αὐτὴ τὴν ψυχικὴ ἀρρώστεια σας. "Οταν θὰ γίνετε δμῶς καλά, θὰ φύγω πάλι ἀπὸ κοντά σας.

Μὰ δὲν Ρουλιέν τῆς ἔπιασε μὲ τρυφερότητα τὰ χέρια, φίλησε μ' ἀπέραντη ἀγάπη τὶς παλάμες τους, καὶ ὅπερα τὰ ἔκλεισε καὶ τῆς εἶπε:

— Στὰ χέρια σας κρατᾶτε τὴν ζωή μου. "Η καρδιά μου εἶνε τὸ παιγνιδάκι σας. "Οποτε τὸ θαρεθῆτε, μπορεῖτε νὰ σπάσετε. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι παρ' ὅλο τὸν πόνο μου, θὰ θρῶ τὸ κουράγιο νὰ σᾶς χαμογελάσω καὶ νὰ σᾶς εύχαριστησω γιὰ τὶς εύτυχισμένες στιγμές που μοῦ χαρίσατε.

Μὰ δὲν ἔσπασε αὐτὸς παιγνιδάκι... "Οσο περνοῦσε δὲν καιρός, τόσο συμπαθοῦσε τὸν Ρουλιέν. Καὶ ἔνα δράδυ

Η ΖΩΝΤΑΝΗ ΜΠΟΜΠΑ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 41)

σματα καὶ σὲ χρυσό. Οἱ ἀστυνομικοὶ πλημμύρισαν τὴν Καρολίνα, μὰ σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ δὲ τὸν Τόμο Τόουχο εἶχε γίνει πάλι σφαντος. Τὸ μόνο ποὺ κατώρθωσαν ν' ἀνακαλύψουν οἱ ἀστυνομικοὶ ἥταν δὲτι δὲ ἀρχιγκάγκοστερ εἶχε ἀνταλλάξει τὸ αὐτοκίνητο του μὲ μιὰ «Ρόλλς - Ρόις». Τὸ αὐτοκίνητο αὐτὸ, ποὺ εἶχε δεχάσει νὰ τοῦ ἀλλάξῃ τὸν ἀριθμὸ, ἐθεάθη ύστερα ἀπὸ λίγες μέρες στὴ Βαλτιμόρη. Οἱ ἀστυνομικοὶ τὸ περικύκλωσαν κι' ἔτοι ἐπιασαν ἔναν κουτσό Γερμανὸ γκάγκοστερ, τὸν Σμίτ, ποὺ εἶχε λάβει μέρος στὴν ληστεία τοῦ θωρακισμένου αὐτοκινήτου. Μὲ τὴ σύλληψι αὐτὴ, δὲ τὸν Τόμο Τόουχο ἔχασε τὸν καλύτερο συνεργάτη του. Οἱ ἄλλοι τρομοκρατήθηκαν μήπως προσδύθουν ἀπὸ τὸν Γερμανὸ κι' ἐσπευσαν αμέσως νὰ τὸν ἐγκαταλεύσουν. "Ετοι ὁ τελευταῖος ἀπὸ τοὺς ἔξι ιρλανδούς ἀρχιγκάγκοστερ ἀπόμεινε δολομόναχος." Ελεγαν μάλιστα ὅτι εἶχε προσθληθῆ ἀπὸ φυματίωσι κι' ὅτι ἥταν ἔνα ἀνθρώπινο ράκος. Οἱ ἀστυνομικοὶ ἔντειναν τώρα τὶς ἐνέργειές τους κι' ἔνα βράδυ, ἔδω καὶ λίγο καρό, κατώρθωσαν νὰ συλλάσσουν καὶ τὸν Τόμο Τόουχο, τὴν ὄρα ποὺ κοιμόταν στὸ δωμάτιο ἐνὸς ξενοδοχείου. "Ο ἀρχιγκάγκοστερ ἥταν στὸν στὸν ἀλήθεια μιὰ «ζωντανὴ μπόμπα». Εἶχε πάντα γύρω ἀπὸ τὴ μέση του τὴν περίφημη ζώνη μὲ τὴ νιπρογλυκερίνη. Οἱ ἀστυνομικοὶ γιὰ νὰ ἔξουδετερώσουν κάθε κίνησί του, τὸν χλωροφόρμισαν πρῶτα, καθὼς ἥταν βυθισμένος στὸν ύπνο του καὶ κατόπιν τοῦ πέρασαν τὶς χειροπέδες καὶ τὸν... Ξαλάφρωσαν ἀπὸ τὴν ἐπικίνδυνη ζώνη. "Επειτα τὸν μετέφεραν, ἀναισθήτο πάντα, στὶς φυλακές τοῦ Σικάγου.

"Ο Τόμο Τόουχο, δὲ τελευταῖος «βασιλεὺς» τῶν γκάγκοστερ τοῦ Σικάγου, δὲ τελευταῖος «Δημόσιος Κίνδυνος ἀριθ. 1» τῆς Αμερικῆς, κατεδίκασθη ἐσχάτως σὲ θάνατο καὶ πρόκειται τώρα νὰ πεθάνῃ πάνω στὴν ἡλεκτρικὴ καρέκλα. Κι' ἔτοι φαίνεται πώς ἡ βασιλεία τῶν γκάγκοστερ ἔληξε πειὰ μὲ τὸν πιὸ τραγικὸ τρόπο στὶς Ήνωμένες Ηπειρωτικές Στάπαντιες.

Η ΤΡΕΛΛΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΣΙΜΟΝ ΣΙΜΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 49)

τὸ σωφάρισμα.

— Δὲν ἔχω καμμιὰ ὄρεξη νὰ σπάσω τὰ μοῦτρα μου! συνθίζει νὰ λένη.

"Εχει μπλέ, σκοτεινὰ μάτια, καστανὰ μαλλιά κι' ἔνω δὲν εἶνε λαίμαργη, ζυγίζει σωστὰ 52 κιλά. Τὰ χαρακτηριστικά της εἶνε τὸ θάρρος της κ' ἡ υπερβολικὴ φιλοδοξία της. Θέλει νὰ γίνη ὁ μεγαλύτερος «άστέρας» τοῦ κόσμου. "Έκτος ἀπὸ αὐτὰ, ἔχει καὶ μιὰ ἀθώα μανία: μαζεύει γραμματόσημα!

Περιττό εἶνε ν' ἀναφέρη κανεὶς ὅτι ἔχει πειὰ συμφιλιωθῆ μὲ τοὺς γονεῖς της κι' ὅτι ζῆ μαζύ τους νοσταλγῶντας κάποτε - κάποτε τὴ ναυτικὴ Μασσαλία καὶ τὴν ἔξωτικὴ Μαδαγασκάρη.

ZAN POYNT

Η ΜΙΛΛΟΡΑΙΝ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 14)

δώσω μιὰ φυσικὴ ἔξήγηση. Κι' ἀσφαλῶς θὰ τὰ νῦμιζα σὰν μιὰ φευδαρίσθησι. σὰν μιὰ ἀπατηλὴ ὀπτασία τῶν ματιῶν τῆς γιαγιᾶς μου καὶ τῶν δικῶν μου, ἀν δὲν ἔθλεπεν κ' οἱ ὄλλοι ὑπηρέτες μας τὴν ύπερκόσμια ἔκείνη φωταφία τῆς νεκροκλησίας, κι' ἀν ὁ Ζοζέφ ἐπίσης δὲν ἔθλεπε - στὴν κουζίνα καὶ στοὺς διαδρόμους - τὴ φευγαλέα κι' ἀέρινη κι' ἀσυλληπτη σιλουέττα τῆς γιαγιᾶς μου: "Αν δὲν ἔθλεπε τὴ Μιλλοράιν τῆς!!

Ποιὸς ξέρει, θεέ μου! τί μυστήρια τριγυρίζουν τὸν ἀνθρωπο σ' αὐτὴ τὴ ζωή;

SARL FOLE-Y

ρίχτηκε μὲ δάκρυα στὴν ἀγκαλιά του καὶ μὴ μπορῶντας νὰ συγκρατήσῃ τὸν πόνο της, τοῦ ώμολόγησε μὲ πεῖσμα:

— Δὲν σ' ἀγαπῶ, Ρουλιέν! "Ακοῦς, δὲν σ' ἀγαπῶ!...

Μὰ ἀντὶ νὰ φύγη, τόσο ἔγερνε μέσα στὴν ἀγκαλιά του. Κι' δὲν θρῶ τὸν πόνο μου, θὰ τὸν κουράγιο νὰ σᾶς χαμογελάσω καὶ νὰ σᾶς εύχαριστησω γιὰ τὶς εύτυχισμένες στιγμές που μοῦ χαρίσατε.

Μὰ δὲν θρῶ τὸν πόνο μου, θὰ τὸν κουράγιο... "Οσο περνοῦσε δὲν καιρός, τόσο συμπαθοῦσε τὸν Ρουλιέν. Καὶ ἔνα δράδυ

ANTRE ΓΚΑΣΠΑΡ